

ΜΝΗΜΕΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ

ΤΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΟΜΑΧΩΝ
ΑΔΕΛΦΩΝ ΓΕΡΟΓΙΑΝΝΗ

ΟΙ ΓΕΡΟΓΙΑΝΝΗΔΕΣ

Οι Γερογιάννηδες (ή Γερογιαννέοι) ήταν οικογένεια με καταγωγή από την Ήπειρο, σύμφωνα με τις πηγές [1] και [3].

Ο πρώτος αναφερόμενος Γερογιάννης.

Στο βιβλίο [1] αναφέρεται ένας πρόγονος των Γερογιάννηδων, προύχων Αρναίας, «Βεκίλης» (Πρόεδρος) των Μακεδονοχωρίων, ο οποίος δολοφονήθηκε ή απαγχονίσθηκε από τον Μαδέμ Αγά στον Μαχαλά (Στάγειρα) περίπου το 1821 (λίγο πριν ή κατά την διάρκεια της επανάστασης της Χαλκιδικής κατά των Τούρκων).

Χριστόδουλος Γερογιάννης και Αικατερίνη

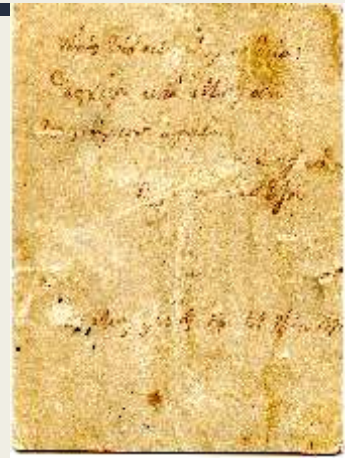
Στην επόμενη γενιά Γερογιαννέων, ξεχωρίζουμε τον **Χριστόδουλο** (τον πρεσβύτερο) Γερογιάννη, ο οποίος διετέλεσε πρόκριτος Αρναίας. Παντρεύτηκε την **Αικατερίνη** και απέκτησαν 7 παιδιά [1, σελ. 310]: Μηλιά, Σουσάνα, Δέσπω, Γιαννάκος (Γιάγκος), Θεοχάρης, Μαυρουδής, Γεώργιος (η σειρά των ονομάτων είναι χρονολογική με βάση την γέννηση, από το μεγαλύτερο παιδί στο μικρότερο).

Η Όλγα Χατζηγεωργίου-Κατερινάρη με τους θείους Θεοχάρη και Μαυρουδή Γερογιάννη, φορώντας την υφασμένη από την ίδια φορεσιά της.

Στο πίσω μέρος διαβάζουμε «Προς τους σεβαστούς μου θείους Θεοχάρι και Μαυρουδή τεκμήριον αγάπης. Η ανεψιά σας Όλγα Χατζή. Λιαρίγκοβη τη 29 8/ριου 1892».

Η φωτογραφία είναι από την συλλογή της Εριφύλης Κατερινάρη-Χρηστάρα

Ο Κωνσταντίνος Κατερινάρης όρθιος στο κέντρο, με περήφανη κορμοστασιά, περίπου το 1895.

Ο άνδρας στα αριστερά είναι πιθανόν ο Γεώργιος Γερογιάννης, ενώ ο άνδρας στα δεξιά δεν φαίνεται καλά.

Η φωτογραφία είναι από την συλλογή της Εριφύλης Κατερινάρη-Χρηστάρα.

Δέσπω Γερογιάννη-Κοτσάνη, περίπου 1838 (ίσως αργότερα) - περίπου 1908

Προσωπικότητα με μεγάλη προσφορά στους εθνικούς αγώνες, στον λαϊκό πολιτισμό και στην οικογένειά της.

Αγαπούσε την μάθηση και οι γονείς της την έστειλαν στην ελληνική σχολή της Αρναίας. Έμαθε ανάγνωση, γραφή, και γλώσσες τουρκικά, ρωσικά και βουλγαρικά. Συνέχισε να πλουτίζει την γνώση της μελετώντας. Σε ηλικία 16 χρονών, παντρεύτηκε τον Νικόλαο Κοτσάνη. Όμως οι δύο οικογένειες ήρθαν σε ρήξη και αναγκάστηκε να επιστρέψει στο πατρικό της (αφού μάλιστα της πήραν δια της βίας το παιδί της). Παρά το γεγονός αυτό που εκείνη την εποχή θα μπορούσε να καταδικάσει την οποιαδήποτε γυναίκα, η Δέσπω με την μόρφωση της, την ευχέρεια λόγου, την μαγευτική φωνή, και την ικανότητά της να αναπτύσσει επιχειρήματα και να πείθει, κέρδισε την καταξίωση ανάμεσα στους συγχωριανούς της.

Σε ηλικία λίγο άνω των 20 ετών, έχασε από επιδημία τύφου του γονείς της, ενώ τα αδέρφια της Θεοχάρης, Μαυρουδής και Γεώργιος ήταν μικρά παιδιά. Ανέλαβε λοιπόν να τα μεγαλώσει με αγάπη, παίζοντας τον ρόλο και της μάνας και του πατέρα. Κέρδισε έτσι την αναγνώριση και τον σεβασμό της κοινωνίας της Αρναίας.

Είχε δικό της στασίδι στην εκκλησία και έψαλλε με την κρυστάλλινη φωνή της (την έλεγαν αηδόνι) ή απήγγειλε τον «Απόστολο» τις επίσημες μέρες.

Παρά τις υποχρεώσεις, κράτησε ανοιχτό το σπίτι της και δεχόταν επισήμους ξένους για φιλοξενία. Όταν φιλοξένησε τον Ρώσο Πρόξενο (περίπου το 1849), αυτός της πρότεινε να πάρει το μεγαλύτερο αδελφό Γιαννάκο για σπουδές στην Ρωσία. Αυτή αντέτεινε ότι ο Γιαννάκος, σαν μεγαλύτερος από τα μικρότερα αδέρφια, την βοηθάει, οπότε ο Ρώσος Πρόξενος επέλεξε τον Μαυρουδή. Έτσι ο Μαυρουδής σπούδασε στην Στρατιωτική Αυτοκρατορική Ακαδημία της Ρωσίας.

Επίσης η Δέσπω με θυσίες σπούδασε τον Θεοχάρη γιατρό, και φρόντισε και για την μόρφωση του Γεωργίου, μεταφέροντάς του και την αγάπη για τον εθνικό αγώνα.

Φημίζονταν για την διπλωματικότητα της και την ευστροφία της. Έσωσε την Αρναία από αιματοκύλισμα, όταν στα τέλη του 19ου αιώνα, ο Ομέρ Αγάς είχε σκοπό να επιτεθεί στην Αρναία, γιατί είχε πληροφορίες ότι οι Αρνιώτες έκρυβαν όπλα. Η Δέσπω κατάφερε να τον μεταπείσει, αποφεύγοντας την αιματοχυσία. Η Δέσπω, μαζί με την Μαρία Λέπουρα (σύζυγο του Γεωργίου) έκρυβε και περιέθαλπε μακεδονομάχους στο σπίτι της.

Η Δέσπω φημίζονταν ως υφάντρα, τόσο για την ποιότητα, όσο και για την ταχύτητα ύφανσης, όπως επίσης και για την εισαγωγή νέων τεχνοτροπιών και καλλιτεχνικών σχεδίων στην ύφανση.

Πέθανε σε ηλικία 70 ετών δικαιωμένη για τον αγώνα της να αναθρέψει τους αδελφούς της και να προσφέρει στον εθνικό αγώνα.

Η Όλγα Χατζηγεωργίου (μετέπειτα Κατερινάρη) με τον θείο Γεώργιο Γερογιάννη και την θεία Δέσπω Γερογιάννη. Ο Γεώργιος Γερογιάννης εμφανίζεται με το σπαθί του (γιαταγάνι). Η Δέσπω Γερογιάννη ήταν κι αυτή αγωνίστρια εναντίον των Τούρκων με τον δικό της τρόπο.

Είχε κατάλληλους χώρους στο σπίτι της και εκεί έκρυβε αγωνιστές ώστε να γλυτώσουν από τους ελέγχους των Τούρκων. Η Όλγα Χατζή δείχνει να είναι περίπου 5 χρονών, οπότε η φωτογραφία (η οποία δεν έχει ημερομηνία από πίσω) πρέπει να είναι τραβηγμένη το 1877 περίπου.

Η φωτογραφία είναι από την συλλογή της Εριφύλης Κατερινάρη-Χρηστάρα

Θεοχάρης Γερογιάννης

1858-1910

Ιατρός, ιδρυτής του Κεντρικού Μακεδονικού Συλλόγου, και οργανωτής ομάδων μακεδονομάχων.

Σπούδασε με την ηθική και οικονομική υποστήριξη της μεγαλύτερης αδελφής του **Δέσπως** στην Ιατρική του Πανεπιστημίου Αθηνών, από όπου έλαβε πτυχίο και διδακτορικό. Μετεκπαιδεύτηκε στο Παρίσι και ειδικεύθηκε στην παθολογία και δερματολογία.

Ιδρυτής (μαζί με τον αδελφό του Μαυρουδή) και Πρόεδρος του Κεντρικού Μακεδονικού Συλλόγου (ΚΜΣ). Μέσω των δραστηριοτήτων του ΚΜΣ, άρθρων που έγραφε σε ελληνικές και ξένες εφημερίδες, επαφών με επιφανείς ξένους, και του περιοδικού του ΚΜΣ «ο Μεγας Αλεξανδρος» πρόβαλε το μακεδονικό ζήτημα, τόσο στην τότε ελεύθερη Ελλάδα, όσο και στο εξωτερικό.

Διαφώνησε με τον Στέφανο Δραγούμη σχετικά με τον καθορισμό των ορίων της Μακεδονίας, και εξεφώνησε λόγο στις 25 Ιαν 1904, ο οποίος δημοσιεύθηκε το 1906 με τον τίτλο «Μακεδονία προδιδόμενη».

Με τις δραστηριότητές του στήριξε οργανωτικά, ηθικά και οικονομικά τον Μακεδονικό Αγώνα (1904-1908). Συνέχισε ανάλογες δραστηριότητες και μετά τον Μακεδονικό Αγώνα μέχρι τον θάνατό του (3 Νοεμβρίου 1910, ΑθENA).

Ο θάνατός του (ακολουθούμενος σε μια εβδομάδα απο τον θάνατο του αδελφού του Μαυρουδή) συγκίνησε την Αθηναϊκή κοινωνία, και προκάλεσε πολλαπλά αφιερώματα στον τύπο για την προσφορά αυτού και του αδελφού του. Ίσως μάλιστα με τον θάνατο του ευαισθητοποίησε τους ελεύθερους Έλληνες για την Μακεδονία ακόμη περισσότερο από ό,τι πέτυχε εν ζωή.

Ο Θεοχάρης Γερογιάννης,
το 1904.

Η φωτογραφία είναι από την
συλλογή του Γερογιαννη-Πετιμεζα,
όπως φαίνεται στο [2]

Μαυρουδής Γερογιάννης 1860-1910

Συνταγματάρχης πεζικού, για πολλά χρόνια ο μοναδικός Μακεδων αξιωματικός του Ελληνικού Στρατού.

Σε ηλικία δέκα ετών, με διαμεσολάβηση του Ρώσου πρόξενου στην Θεσσαλονίκη, πήγε στην Αγία Πετρούπολη, όπου σπούδασε στην Στρατιωτική Αυτοκρατορική Ακαδημία της Ρωσικής αυτοκρατορίας και έλαβε τον βαθμό του Ανθυπολοχαγού του Ρωσικού Πυροβολικού.

Πολέμησε και διέπρεψε στον Ρωσοτουρκικό πόλεμο. Το 1885 ήρθε στην Ελλάδα ως Ταγματάρχης του Ρωσικού Πυροβολικού, και κατετάγη στον Ελληνικό Στρατό ως Λοχαγός Πεζικού. Το 1897 πήρε μέρος στον ελληνοτουρκικό πόλεμο (κατέληξε σε ήττα της Ελλάδος) ως Ταγματάρχης. Σε συγκρούσεις εντός Ελλάδος, όπως την σταφιδική κρίση 1890-1903 επέδειξε διαλλακτικότητα, και κατάφερε να καταστείλει τις ταραχές αναίμακτα.

Στον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897, μια περιοχή όπου ο Μαυρουδής Γερογιάννης δραστηριοποιήθηκε ιδιαίτερα ήταν η Ήπειρος. Διακρίθηκε για την μαχητικότητα και ενεργητικότητά του, κέρδισε δε την συμπάθεια των εκεί Ελλήνων. Ο σχεδιαστής, καλλιτέχνης και μέλος του ΚΜΣ Σωτήριος Χρηστίδης (1858-1940) φιλοτέχνησε μονόχρωμη εικονογραφία του Μαυρουδή Γερογιάννη με λεζάντα: «Ο ΔΗΜΟΦΙΛΗΣ ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ ΜΑΥΡΩΔΗΣ Χ ΓΕΡΟΓΙΑΝΝΗΣ. Ο πρώτος τω 1897 εισβαλών διά του κάτω Μπάνι εις την Ήπειρον και ενσπεύρας τον πανικόν εις τους Τούρκους» [5, σελ 213]. (Σημείωση: Το κάτω Μπάνι είναι κοντά στην Άρτα.)

Συνιδρυτής με τον αδελφό του Θεοχάρη του ΚΜΣ αφοσιώθηκε στον Μακεδονικό Αγώνα (1904-1908), στο βαθμό που, το 1906, η ελληνική κυβέρνηση τον μετέθεσε μακριά από την Αθήνα, για να αποφύγει συγκρούσεις με την Τουρκία ή την Βουλγαρία. Το 1909 επέστρεψε στην Αθήνα ως Συνταγματάρχης Πεζικού και πήρε μέρος στην επανάσταση του 1909.

Πέθανε στην Αθήνα στις 10 Νοεμβρίου 1910, μόλις μια εβδομάδα μετά τον θάνατο του αδελφού του Θεοχάρη, με τον οποίο τον συνέδεε άπειρη αδελφική αγάπη.

Ο Μαυρουδής Γερογιάννης.

Η φωτογραφία είναι από τις πηγές [2] και [3].

Ο Μαυρουδής Γερογιάννης με στολή Ρώσου αξιωματικού, πριν το 1880.

Η φωτογραφία είναι από την συλλογή του Γερογιάννη-Πετιμέζα, όπως φαίνεται στο [2].

Γεώργιος Γερογιάννης

περίπου 1861-1906

Σημείωση: Η χρονολογία γέννησης 1856 που αναφέρεται σε πηγές [3] πρέπει να είναι λανθασμένη, μια και ο Γεώργιος ήταν ο μικρότερος αδελφός. Επίσης, σε κάποια πηγή [1, σελ. 311] υπάρχει και η χρονολογία γέννησης 1816, η οποία είναι ασφαλώς τυπογραφικό λάθος.

Διετέλεσε Μουχτάρης (διοικητής) της Αρναίας από το 1896 έως το 1906. Το σπίτι του δέχονταν συχνά επίσημους επισκέπτες. Πρέπει να είχε αρκετή διπλωματική ικανότητα, διότι παρά την θέση του (η οποία απαιτούσε κάπως καλές σχέσεις με τους Τούρκους), η σύζυγός του Μαρία (το γένος Λέπουρα, από την Ιερισσό) συνεργάζονταν με την Δέσπω Γερογιάννη για να κρύβουν και να περιθάλπουν μακεδονομάχους.

Χριστόδουλος Γερογιάννης

1900-1978

Ο Χριστόδουλος ανήκει στην επόμενη γενιά Γερογιάννηδων. Υιός του Γεωργίου Γερογιάννη, ανηψιός των Θεοχάρη, Μαυρουδή και Δέσπως. Αντιστράτηγος, πολιτικός μηχανικός, διευθυντής μεταλλείων της Κασσάνδρας.

Σπούδασε στην Σχολή Ευελπίδων, διετέλεσε Ανθυπολοχαγός Μηχανικού το 1920, και έφτασε στον βαθμό του αντιστράτηγου το 1954. Πήρε μέρος σε διεθνείς επιτροπές για την χάραξη των ελληνοτουρκικών και ελληνοβουλγαρικών συνόρων. Μετά την αποστράτευσή του ανέλαβε την διεύθυνση των μεταλλείων της Κασσάνδρας.

Ο Γεωργιος Γερογιαννης.

Η φωτογραφία είναι από τις πηγές [2] και [3].

Χριστόδουλος Γερογιάννης.

Η φωτογραφία είναι από https://www.searchculture.gr/aggregator/edm/pandektis_prosopa/00008510442_58815?language=en

Ο Μαυρουδής Γερογιάννης με τον γιό του αδελφού του Γεωργίου, Χριστόδουλο Γερογιάννη, το 1910.

Η φωτογραφία είναι από την συλλογή του Γερογιαννη-Πετιμεζα, όπως φαίνεται στο [2].

Κεντρικός Μακεδονικός Σύλλογος (ΚΜΣ)

Ο Κεντρικός Μακεδονικός Σύλλογος (ΚΜΣ) ιδρύθηκε από τον Θεοχάρη Γερογιάννη, με την σύμπραξη του αδελφού του Μαυρουδή και άλλων μελών, το 1902 στην Αθήνα. Η συγκρότησή του πέρασε από διάφορα στάδια, περιλαμβανομένων και συνενώσεων με άλλους παρόμοιους συλλόγους. Ο Θεοχάρης Γερογιάννης διετέλεσε πρόεδρος του ΚΜΣ από της ιδρύσεώς του (1902) μέχρι τον θάνατό του (1910).

Ο ΚΜΣ το 1906 είχε 15 τμήματα: Αθηνών, Άρτης, Πραμάντων, Πατρών, Αμφολοχίας, Κιάτου, Πύργου, Λευκάδος, Αργοστολίου, Ληξουρίου, Αιγίου, Τριπόλεως, Αγουλινίτσης, Κυπαρίσσιας και Νασάου Αμερικής (περιοχής κοντά στην Νέα Υόρκη των Η.Π.Α.)

Ο βασικός σκοπός του ΚΜΣ ήταν η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ελεύθερων Ελλήνων στο μακεδονικό ζήτημα, ώστε να ενισχύσουν υλικά και ηθικά τον αγώνα των Ελλήνων της Μακεδονίας για την απελευθέρωσή τους. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, οι δραστηριότητες του ΚΜΣ, με πρωτεργάτη τον Θεοχάρη Γερογιάννη, ήταν πολλαπλές, όπως ενημέρωση της ελληνικής και ξένης κοινής γνώμης για τα δίκαια του ελληνισμού της Μακεδονίας, προσέγγιση ξένων προσωπικοτήτων, περίθαλψη, οργάνωση και εξοπλισμός ανταρτικών ομάδων και αποστολή στην Μακεδονία.

Ένα από τα πιο ξακουστά αντάρτικα σώματα που υποστήριξε ο ΚΜΣ ήταν αυτό του Καπετάν Γιαγλή (1906). Ο Καπετάν Γιαγλής (όνομα Γεώργιος) είχε ευρεία δραστηριότητα στις περιοχές της Χαλκιδικής (συμπεριλαμβανομένου και του Αγίου Όρους), Θεσσαλονίκης και Σερρών, σε συνεργασία με παραρτήματα του ΚΜΣ στις παραπάνω περιοχές. Το αρχοντικό των Γερογιάννηδων στην Αθήνα αποτελούσε κατά κάποιον τρόπο και το στρατηγείο του Καπετάν Γιαγλή. Εκεί λαμβάνονταν οι αποφάσεις για τις επόμενες κινήσεις του αντάρτικου σώματος του Γιαγλή. Αλλά και στο σπίτι των Γερογιαννέων στην Αρναία φιλοξενούνταν και περιθάλπονταν μακεδονομάχοι.

Μια κρίσιμη παρέμβαση του ΚΜΣ ήταν η οργάνωση συλλαλητηρίου στην Αθήνα, στις στήλες του Ολυμπίου Διός (15/28 Αυγούστου 1903, λίγο μετά την εξέγερση του Ίλιντεν), με στόχο να ακουστεί η φωνή των Μακεδόνων εντός και εκτός της Ελλάδος. Ακολούθησε η έκδοση ψηφίσματος, όπου αναδεικνύονταν οι αγριότητες βουλγαρικών ομάδων εναντίον των Ελλήνων της Μακεδονίας.

Ο ΚΜΣ εξέδιδε τον «Μέγα Αλέξανδρο», δίγλωσση (στα ελληνικά και γαλλικά) δεκαπενθήμερη εικονογραφημένη εφημερίδα, η οποία αποστέλλονταν δωρεάν στον εξωτερικό σε διπλωμάτες, προσωπικότητες πολιτικές και επιστημονικές, γεωγραφικές εταιρείες, και μεγάλα ξένα δημοσιογραφικά κέντρα.

Βιβλιογραφία

[1]

Το Μεγάλο Συναξάρι, Αφανείς γηγενείς Μακεδονομάχοι,
Χορηγός: Πέτρος Εμμ. Μάνος, Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη 2011.

[2]

Πάππα Βασιλείου Ν.,
Ο Χαλκιδιώτης Μακεδονομάχος Καπετάν Γιαγλής, Η ηρωική δράση του ένοπλου Σώματός του
στη Χαλκιδική, Νιγρίτα Σερρών και Άγιον Όρος. Συμβολή στα 100χρονα των Βαλκανικών
Πολέμων, Ιδιωτική Έκδοση, Αθήνα 2018.

[3]

Ιστοσελίδα «Μακεδονομάχοι», <https://macedonian-fighters.com/>,
Ευαγγελία Λάππα

[4]

Αθηνά Τζινίκου-Κακούλη,
Η Μακεδόνισσα στον θρύλο και στην ιστορία 1453-1940,
Θεσσαλονίκη, 1986, σελ. 284-288.

[5]

Ελευθερία Α. Κασιώπη, Διδακτορική διατριβή
«Ο Μακεδονικός κύκλος των Αθηνών από το συνέδριο του Βερολίνου έως του Βαλκανικού
πολέμου», Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Ιστορίας και
Αρχαιολογίας, Τομέας Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας, Λαογραφίας και Κοινωνικής
Ανθρωπολογίας, Θεσσαλονίκη 2020, [https://ikee.lib.auth.gr/record/316949/files/GRI-2020-
26975.pdf](https://ikee.lib.auth.gr/record/316949/files/GRI-2020-26975.pdf)

Η δωρήτρια Χριστίνα Χρηστάρα

Η **Χριστίνα Χρηστάρα** γεννήθηκε στην Θεσσαλονίκη το 1960 από την Εριφύλη Κατερινάρη-Χρηστάρα (Αρναία 1919-2015 Θεσσαλονίκη) και τον Χρήστο Χρηστάρα (Βράσταμα 1902-1973 Θεσσαλονίκη). Η σύνδεσή της με την Αρναία και την οικογένεια Γερογιάννη είναι μέσω της εκ μητρός γιαγιάς της, Όλγας Χατζή-Κατερινάρη (1872-1937), της οποίας ο πατέρας Γεώργιος Χατζηγεωργίου (προπάππος της δωρήτριας) ήταν ξάδελφος των αδελφών Γερογιάννη.

Η **γιαγιά Όλγα** ήταν διανοούμενη γυναίκα της εποχής της και διάσημη υφάντρα. Πιθανότατα μαθήτευσε ως υφάντρα στην θεία της, Δέσπω Γερογιάννη. Δραστηριοποιήθηκε και στο σωματείο «Ένωσις Ελληνίδων Λιανιγκόβης Η Αγία Παρασκευή», ως ταμίας ή γραμματέας.

Αρθρογραφούσε στο περιοδικό «Ελληνίς» (βλ. και «Αρναία» τευχ. 115, σελ. 13, σημ. 5). Παντρεύτηκε τον Κωνσταντίνο Κατερινάρη (1872-1972) και απέκτησε 4 παιδιά, την Κατίνα, τον Τζώρτζη, την Ιωάννα και την Εριφύλη.

Η **Εριφύλη** (1919-2015) αφού αποφοίτησε από 8 τάξεις σχολείου στην Αρναία, έφυγε στην Αθήνα σε οικοτροφείο για να μπορέσει να τελειώσει το σχολείο (άλλες 4 τάξεις) και να πραγματοποιήσει το όνειρό της να σπουδάσει φιλόλογος. Όταν τελείωσε τις σπουδές της ως φιλόλογος έγινε εκπαιδευτικός, και έφτασε μέχρι τον βαθμό του Λυκειάρχη. Παντρεύτηκε τον Χρήστο Χρηστάρα (1902-1973) από τα Βράσταμα Πολυγύρου και απέκτησαν την Χαρά-Παναγιώτα και την **Χριστίνα** (δωρήτρια).

Βάφτιση της Χριστίνας Χρηστάρα το 1961, έξω από την Θεσσαλονίκη. Φαίνονται πολλά μέλη της ευρύτερης οικογένειας. Από τα αριστερά όρθιοι: Δύο γυναίκες των οποίων τα ονόματα δεν είναι γνωστά. Εν συνέχεια, ο πατέρας μου, Χρήστος Χρηστάρας (1902-1973) από τα Βραστά Πολυγύρου, μπροστά του όρθιος ο πρώτος μου ξάδελφος Κώστας Κατερινάρης (1950-2011), γιός Τζώρτζη Κατερινάρη και Κούλας Χατζή-Κατερινάρη, η θεία μου Κούλα Χατζή-Κατερινάρη (όρθια, 1927-2000), ο θεός μου Τζώρτζης Κατερινάρης (1912-1967), η πρώτη μου εξαδέλφη Όλγα Κατερινάρη (1949-2011) κόρη Τζώρτζη Κατερινάρη και Κούλας Χατζή-Κατερινάρη, και νονά στην βάφτιση, μια κυρία το όνομα της οποίας δεν είναι γνωστό, και τέλος όρθιος δεξιά (πίο ψηλός) ο πρώτος μου ξάδελφος Βασίλειος Αιδαλής (από αδελφή του πατέρα μου, 1936-2006).

Από αριστερά καθήμενοι (ή μικρά παιδιά): Χριστίνα Χρηστάρα (σε ηλικία μηνών έως ενός έτους), η μητέρα μου Εριφύλη Κατερινάρη-Χρηστάρα (1919-2015), ο παππούς Κωνσταντίνος Κατερινάρης (παππούς Κώστος, 1872-1972), μπροστά του στέκεται η αδελφή μου Χαρά-Παναγιώτα (Χαρούλα) Χρηστάρα (1957-2021). Δίπλα στον παππού κάθεται ο θεός μου Αλέξανδρος (Αλέκος) Χατζηγεωργίου (1889-1966), στρατηγός, αδελφός της γιαγιάς μου, εν συνέχεια η σύζυγός του Χρυσάνθη Πεντζίκη, και μπροστά της η εγγονή του θ. Αλέκου και της θ. Χρυσάνθης (από την κόρη τους Σουζέττα, 2026-2016) Κατερίνα (1956-2022).

Η φωτογραφία είναι από την συλλογή της Εριφύλης Κατερινάρη-Χρηστάρα

Ενώ οι δύο αδελφές δεν γνώρισαν την γιαγιά τους απευθείας (λόγω το ότι η τελευταία απεβίωσε το 1937), άκουγαν πολλές ιστορίες για αυτήν και για την οικογένεια Γερογιάννη από την μητέρα τους Εριφύλη. Αυτές οι ιστορίες δημιούργησαν αγάπη και ενδιαφέρον για την Αρναία και τις καταβολές της οικογένειας.

Η **Χριστίνα Χρηστάρα** σπούδασε κατ' αρχήν στο μαθηματικό του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, εν συνεχεία έκανε μεταπτυχιακές και διδακτορικές σπουδές στο τμήμα Επιστήμης Υπολογιστών του Πανεπιστημίου Purdue στο δυτικό Λαφαγιετ (W. Lafayette), της πολιτείας Ιντιάνα των Η.Π.Α. Διορίστηκε καθηγήτρια στο τμήμα Επιστήμης Υπολογιστών του Πανεπιστημίου του Τορόντο, της επαρχίας Οντάριο του Καναδά, όπου υπηρετεί ως σήμερα (2025).

Η **Παναγιώτα-Χαρα Χρηστάρα** (1957-2021), εκτός του ότι ήταν ποιήτρια με 17 δημοσιευμένες συλλογές, σπούδασε κοινωνιολογία, εθνολογία και εθνομουσικολογία στην Γαλλία (Πανεπιστήμιο Paris-X-Nanterre), και στα πλαίσια της διδακτορικής εργασίας της (Πανεπιστήμιο E.H.E.S.S. - École des hautes études en sciences sociales) διεξήγαγε επιτόπια έρευνα στην Χαλκιδική για το δημοτικό τραγούδι. Η διδακτορική της εργασία είχε τίτλο «το δημοτικό τραγούδι της Χαλκιδικής στην ελληνική Μακεδονία».

Η δωρήτρια εύχεται η πράξη της να χρηματοδοτήσει την φιλοτέχνηση και ανέγερση του μνημείου Γερογιαννέων, να βάζει ένα λιθαράκι στην μνήμη, την θύμηση και την συνέχιση της ιστορίας της Αρναίας, και να προτρέψει και άλλους να βοηθήσουν σε αυτόν τον σκοπό.

Από αριστερά προς τα δεξιά, Εριφύλη Κατερινάρη-Χρηστάρα, Ιωάννα Κατερινάρη-Ρόζα, Χριστίνα Χρηστάρα, Χará-Παναγιώτα Χρηστάρα, Σουσάνα Ρουκά (το γένος Χατζηγεωργίου), στην σάλα του σπιτιού του παππού στην Αρναία, τον Αύγουστο του 1985.

Στο βάθος η μεγάλη φωτογραφία της γιαγιάς Όλγας, την οποία είχε ο παππούς από πολλά χρόνια, μια και η γιαγιά πέθανε σχετικά νωρίς (1937, εγκεφαλικό), και μια μικρότερη φωτογραφία του παππού, που προστέθηκε μετά το θάνατό του (1972).

Η φωτογραφία είναι από την συλλογή της Χριστίνας Χρηστάρα.

Η Εριφύλη Κατερινάρη-Χρηστάρα με την κόρη της Χριστίνα Χρηστάρα έξω από το σπίτι του παππού της Κωνσταντίνου Κατερινάρη στην Αρναία στις 26 Αυγούστου 2010.

Η φωτογραφία είναι από την συλλογή της Χριστίνας Χρηστάρα.

Γιώργος Τσάρας

Ο Γιώργος Τσάρας γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη.

Σπούδασε Μαθηματικά στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Γλυπτική στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών των Αθηνών με 5 διακρίσεις καθώς και Χαλκοχυτική, Γυψοτεχνία και Τεχνολογία υλικών στην ΑΣΚΤ.

Υπήρξε μεταπτυχιακός υπότροφος του Ι.Κ.Υ με θέμα «Πολλαπλές λύσεις ενός θέματος στη Γλυπτική».

Έχει διατελέσει πρόεδρος του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης – Συλλογή Κωστάκη και του Κέντρου Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης, αφήνοντας πλούσιο έργο όπως η Διεθνής Biennale Εικαστικών Τεχνών Θεσσαλονίκης, το Εικαστικό Πανόραμα στην Ελλάδα κ.α

Επί σειρά ετών υπήρξε Καθηγητής και Διευθυντής του Εργαστηρίου Γλυπτικής στη Σχολή Καλών Τεχνών, Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Σήμερα είναι Ομότιμος Καθηγητής του ΑΠΘ. Ως γλύπτης με 31 βραβεία σε Πανελλήνιους και Διεθνείς καλλιτεχνικούς διαγωνισμούς Γλυπτικής καθώς και περισσότερα από 75 υλοποιημένα έργα σε δημόσιο χώρο και ιδιωτικές συλλογές Ελλάδας και εξωτερικού, συνεχίζει να εργάζεται στη Θεσσαλονίκη.

